

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in podpisati, sicer se jih ne priobči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Prostor 1 mm x 55 mm po K 1'50. Uradni razglaš, poslano ter notice isti prostor K 2'—. Pri večjem naročilu popust.

NAPREJ

Glasilov jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali z dostavljanjem na dom za celo leto K 240, za pol leta K 120, za četrt leto K 60, za mesec K 20. Za Nemčijo celo leto K 312, za ostalo tujino in Amerika K 360.

Reklamacije za list so poštne proste.

Upravništvo je v Ljubljani, Franciška ulica št. 6/L, Učiteljska tiskarna.

Delavstvo, na noge!

Pred volitvami v konstituantu.

Včerajšnja poročila javljajo iz Belgrada, da je jugoslovanska meščanska vlada sklenila da naj se vrše volitve v konstituantu dne 28. novembra telega leta. Vsi vemo, kako dolgo so zavlačevali ti »spretni« dr. žavniki volitev v ustavno skupščino. Po vseh drugih državah v Evropi, glasili v državah ustanovljenih na ozemlju prejšnje avstroogrške monarhije, so se izvedle volitve v parlamente, po nekaterih celo po dvakrat, le v Jugoslaviji so vlade meščanske stranke nezakonito in kliksko, kakor nimamo primere, molčali so dolgo o volitvah, a končno so ob ugodni priliki noprabili zadnje geslo: volitve v konstituantu. Nekaj časa so pripovedovali, da bodo volitve šele v februarju 1921, pozneje v januarju, nazadnje v decembru in sedaj pa že kar konec novembra letos.

Čudna je ta izpremenba! Zakaj ta »nvidevnost« naše buržvazije? Sodruzi, delavci, socialisti!

Meščanski družbi se mudi z volitvami: odredila jih je za november, ker računa s tem, da je sedaj zanjo najugodnejši trenutek da zmaga, zati delavski razred v Jugoslaviji je razcepljen in zaradi tega ostabilen. Jugoslovanska buržvazija je po svojih agentih, ki se nahajajo v delavskih vrstah, razcepljena razredno, vedno delavstvo na tri dele, zanesila je med njimi bratomorni boj, in sedaj ko vidi, da je ta boj v prvi vrsti na Hrvaškem, v Bosni in deloma tudi v Sloveniji in Srbiji na vrhuncu, misli, da se ji je načrt dobro posrečil in zato razpisuje tako naglasna volitve, da pozvati delavstvo v tem nesrečnem stanju. Ali če se je jugoslovanska buržvazija posrečila, da izvedla ta svoj prvi načrt, razdor v delavskih vrstah so svojih agentih in podkuplencih, če je razcepljena delavstvo v tri krute si sovražne tabore, ne smemo dopustiti, da bi ji posrečil tudi drugi del načrta, to je, buržvazija pri volitvah 'ne sme zmagati nad delavskim razredom. Ta neklenki načrt mora ji razbiti naša socialistična zavest, naša delavska čast, čast naših delavskih organizacij. Zaradi tega je, sodruzi, zadnji čas, da dobro premislimo in preudarimo.

kam vodi to medsebojno prepiranje in cepljenje, ki slabi našo moč in to uničava, ter da se zavežemo enkrat da nas more iz teza propada rešiti samo še močna in čvrsta delavska strokovna in politična organizacija, da nas edino ta vodi v pravem boju za delavske interese in za socializem. Te organizacije imamo: to so strokovne organizacije in politična socialnodemokratska stranka. Ti dve organizaciji spajata vse delavstvo v delavnici, na polku, v pisarni in nosnini smo lahko na njih dosežemo delo v času proletarske sloge, ko niti še niso bile tako velike in tako izvedene kakor danes. Delo teh solidnih, poštenih in doslednih, res požrtvovalnih organizacij, ki hočejo, da se položaji za delavstvo gospodarsko okrodi, si izvojuje pravice, socialne ustanove in koraka k socializmu, ki je končni cilj delavskega gibanja, mora nam biti nad vse!

Sodruzi, volilni red za konstituantu, ki ga nam daje vlada, daleč ni tak, za kakršnega se mi borimo, izlazarva suverenost konstituantu, je v posmeh proporcionalnemu sistemu, daje priliko duhovništvu, da izrablja cerkev in vero v svoje klerikalne politične namene, jemlje na zločinski način največjemu delu naše inteligence, to je, državnemu uradništvu, napisno volilno pravico, jemlje vsem našim ženam, vrhutega pa še tisočeno naših pametnih delavcev pravico glasovati. Ta zakon je orožje, s katerim hoče buržvazija delavski razred v Jugoslaviji obglaviti, a delavstvo se hoče isteža orožja poslužiti, da pokaže nesposobni buržvaziji, da ji more zadati smrtni udarec z njenim lastnim orožjem.

Naši interesi nas kličejo, ne dajmo se zlorabljati od buržvazije in njenih agentov, ki trošijo razkol v delavskih vrstah: nastopimo složno kot delavski razred kakor smo bili v Sloveniji doslej vedno navajeni! Delavski razred je eden, interes eden zato mora tudi v boju za svoje interese iti delavski razred enoten. Kdor hoče drugače, namerava škodovati delavstvu v boju za pravice, pomagati buržvaziji ter navajati delavstvo s pravega pota.

Žitna država Jugoslavija!

Cene moki so v naši državi najboljše merilo za to, kako da so skrbeli in skrbe kapitalistični zastopniki za blagor ljudstva. Jugoslavija je žitna država, ki producira žita toliko, da ga bi pri obilem preskrbovanju ljudstva z žitom, še mnogo preostalo za izvoz. Seveda kapitalistom ni

prav nič ležeče na tem, da bi cene žitu in moki znižali in skrbeli za to, da se domače prebivalstvo obilno in zadostno preskrbi z moko in z živili sploh. Kapitalisti marveč hočejo, da so cene čim višje ter da morejo izvoziti v tujino za drag denar kar največje množine produktov. S prvim

kakor drugim načinom se zvišujejo cene na domačem trgu in ljudstvo, ki ne zmore visokih cen, si more kupovati le toliko živil, da se borno preživlja od dneva do dneva sprti. Če pogledamo recimo v Avstrijo, ki jo meščanski listi tako radi imenujejo »lačenbergersko«, vidimo, da so cene živil zdaleka nižje, kakor pa pri nas — in to kljub temu, da hrane tam zelo primanjkuje. Na Ogrskem je moka od 10 do 2 kroni, v Italiji pa po 30 centesimov. In pri nas? Plačujemo moko že itak tako zelo drago in plačevali jo bomo še dražje — po zaslugi zastopnikov klerikalnih in liberalnih kapitalistov v vladi! Samo železniška vozšina, ki jo je klerikalni dr. Korošec tako zelo zvišal, bo moko podražila za dve kroni pri kilogra-

Kdo je gospodar v železničarski organizaciji?

Zmislil za skupnost in slovo med delavstvom so med delavstvo zanesli predvsem socialistični železničarji. Časih, ko je še med drugim delavstvom vlada domala popolna brezbržnost za skupno delo, je socialistični železničar že vztrajno zbiral člane in jih organiziral k enotnemu delu. Koliko trudi, koliko preganjani je postal železničar-pionir preden so se pokazali sadovi njegovega dela. V žaljavih rokah svinčnik, pri brleči petrolejki je ob poznih večerih upisoval člane, pri seštevanju prispevkov se mnogokrat šele učil seštevanja. To je sila dela, za katero je bilo treba mnogo lubežnosti in navdušenja. Kakor nikdar, tako tudi takaj sadovi niso izostali. Organizacija je rasla, vsak občni zbor je pokazal, kako lepo napreduje organizacija, in s tem pridobiva na moči in ugledu.

Po zlomu vojne je bila ta organizacija sila, ki jo je moral respektirati vsak politik in vsak državnik. Delavci vseh strok smo s ponosom gledali na modro uniformirano avantgardo, vedeli smo, da imamo v železničarjih zaveznike, ki pomenijo težko artilerijo v boju proti kapitalizmu.

In danes? — Najtežji je čas za delavstvo. Kapitalizem trobi k napadu, delavstvo se nahaja sredi najhujše bitke. Kapitalizem vleče v boj proti delavstvu s seboj vse, kar leže in gre, denar, državo, vojaštvo, cerkev, in kar je najhujše, v nasprotni fronti je tudi del delavstva, kri naše krvi, zastapljeni in nahujskani se bore proti bratom, ki se z žrtvami in nesebično bore za svobodo in enakost vseh ljudi. Delavstvo ve, kaj izgubi, ako pride iz te bitke poraženo. Zato kliče tudi ono vse na plan, vse kar se bori proti temi in suženstvu. Vsi stari preizkušeni borci so že zbrani, manjka samo nekaj mlajših, ki še ne vedo, zakaj gre, ali manjka pa tudi težka artilerija, manjka avantgardist-železničar. Kje je ta ogromna organizacija učiteljev delavskega gibanja?

Peščici idilov se je posrečilo, da so dobili v pest vodstvo te organizacije; po načrtu sestimatčno in dobro plačani razbijajo kos za kosom lepo stavbo te organizacije, katero so s tolikim trudom zgradili

mu, v Dalmaciji pa za tri krono (računamo prevoz moke iz Vojvodine). Da se je sklador od 50 na 64 kron podražil, se je treba prav tako zahvaliti v veliki meri klerikalnemu gospodarstvu na železnih, gospodarstvu dr. Korošca in njegovih sopomagačev. Zato na delovno ljudstvo, ki si s težkim delom sprti službi borni vsakdanji kruh, obrni hrbet pri volitvah klerikalnim kakor tudi liberalnim kapitalistom, ki se ti v časopisih in na shodih laskajo, zadaj pa praskajo! Samo socialnodemokratska gospodarska politika te more izkrenati iz neznozne bede, v katero te je kapitalistično profitarstvo dovedlo! A te politike se moraš samo udeleževati, samo se bolehati složno kot en mož!

peščeni, idealni, in požrtvovalni železničarji po progah. Ti čutijo bol, ko vidijo, kako izrablja par oseh sad njih neumornega dela, in zopet so na delu pridne roke, ki hočejo spasiti slovenskega železničarja in ogromna večina železničarjev je za njimi. Na konferenci v Zidanem mostu so že sklenili, da hočejo napraviti red v svoji organizaciji. Velika večina glasov je odobrvala njihovo resolucijo (53 glasov za in 6 proti), ki pravi 1. list, ki ga izdaja organizacija, mora biti pisan v duhu njenega članstva, biti mora strokovno, ne pa politično glasilov; 2. železničarska organizacija se mora zopet pobrattiti z ostalim proletarijatom, pristopiti k strokovni komisiji in plačati skupni prispevek, kakor ostalo delavstvo; 3. napraviti se mora revizijo v postavljanju; 4. sklicati se mora kongres, in sicer v Celju, kjer naj vodstvo članom položi račun svojega dela.

In kaj je storilo vodstvo na to resolucijo, ki bi jo morali spoštovati kot ukaz svojih članov?

Ravno vse nasprotno, kar člani železnice, temveč na slabše. Članek »Z nožem v hrbet« je dokaz. Strokovni list, ki bi moral obravnavati o razmerah in izboljšanju stanja železničarjev, izrabljajo s pridbevanjem komunističnih pomfletov podpisanih od inž. Gustinčiča in drugih. Revizijski komisiji so pokazali par knjig, potem so jo pa odpuščili. Kongres bi morali sklicati v najkrajšem času v zmlisu sklepa konferenci v Celju. Ali sklicujejo ga v Maribor, po največjih vesteh pa celo v Ljubljano, kar je pa konferenca izrecno prepovedala.

Torej niti ene točke niso izpolnili železničarji, koliko časa boste še redili gada na svojih prsih?

Tako se mi je pritoževal železničar. Železničarji, ustanovitelji organizacije, govorite sami!

Več železničarjev nam piše: Nekaj v premislih železničarjem!

Odkar so prevzeli komunisti organizacijo železničarjev, smo izgubili tudi naš strokovni list »Železničar« in sedaj so nam

dali politični list »Ujedinjenje«. Ta list ne prinaša nič drugega kakor same psovke čez socialne demokrate, namesto da bi nam prinašal kaj o delu za našo pragmatiko, o uspehu personalne komisije itd.; ta list udriha in blati vse sodrže, ki so že 10, 15, 20 in še več let delali in plačevali za organizacijo. Komunisti so postali sedaj diktatorji nad proletarijatom, tako smo sedaj tako srečni, da imamo eno buržoazno in eno komunistično diktaturo mesto zlate — svobode. Tako so ti takoj povikali mesečne prispevke od 6 na 20 K, v Belgradu so hoteli imeti pa kar 40 K. Ker pa to ni šlo kar na mah, so rekli za sedaj naj bo, po drugih 20 K pridemo pozneje. Seveda, ko je bil še prejšnji tajnik, je imel samo 800 K mesečne plače, ta krat je bilo to vse preveč. Mi ne očitamo nikomur plače, zakaj še to je premalo, ali vendar zahtevamo, da naj se za naš kaj storil, če imamo že tajništvo in plačamo, smemo tudi zahtevati, da se ta za naš po-briga. Sedaj pride kmalu zima in železničarji že nismo dobili 2 leti, nekateri 5 let nobene obleke in ne denarne odškodnine; kaj bo letos z obleko se še nič ne ve, zato se gospodje komunisti nič ne brigajo, oni se brigajo samo zase, za nas nimajo časa. — Res smo srečni železničarji S komur govoriš, vsak ti pravi, saj imate ministrske plače, kaj pa še hočete, človek, ki vidi to srečo, ga sili k železničarji. Ko smo imeli naš strokovni list, ki ga sedaj tudi pogrešamo, je prinašal vse naše težnje, da je javnost tudi vedela, kako živimo, sedaj pa ne vemo ne mi ne javnost ničesar. Pa naj kdo še reče, da nismo srečni, saj morajo nekateri železničarji se poleg ministrske plače verjeti in zamenjavati vsakovratne bankovce, tako, da nas kmalu ne bodo več imenovali železničarje, ampak borzilance, menjalne bankirje in bog ve kaj še. Ali kaj bomo pa pozimi storili, ako ne dobimo obleke, kako bomo opravljali službo? Tako ne pojde vedno naprej. Gospodje komunisti res sedaj nimajo časa, da bi se pobrigali za nas, ker imajo druge skrbi. Sedaj bo kmalu letni občni zbor in se je treba pripraviti, da nas bodo s kako drugo novico osrečili. Zato so se spravili skupaj in nekaj kuhajo pod enim klobukom — glede volitev delegatov za občni zbor bi se moral sklicati pri vsaki podružnici shod, ali teli ne sklicujejo. Po večjih krajih se kar na seji domeniijo pa pošljejo enega ali dva, mislijo si, vsaj bo ta dober, ki ga volimo mi sami med seboj. Člani nimajo pri tem nič govoriti pa mirna Bosna.

Torej diktatura na vseh straneh. Mi socialni demokrate s tako diktaturo nismo zadovoljni in zahtevamo, da se nam da svoboda, da bomo mi izvolili delegate, ker ne maramo, da se stvar zopet zafura, kakor je bila zafurana zadnja stavka. Nam so komunisti diktirali mesečne prispevke, ki večina ni zadovoljna z njimi. Zadnja stavka je prinesla velikanski uspeh: živje in drugega nič, in čeprav se obljubuje v slučaju druge stavke vsem stavkovalcem lepo podporo in boljšo hrano v zapora, kar bi bilo tudi pravilno, vendar bo vsak poprej dobro pomislil, kako se je moral kla-

LISTEK.

Skrivnost »rumene sobe«.

Francosko spisal Gaston Leroux. (Dalej.)

Čudno resen naglas, s katerim je izrekel zadnje besede me, je zelo osupnil.

Se enkrat je ponovil: — Da grozno, grozno!... Ali ni to borenje z ničimer, če imam na razpolago samo svoje prepričanje?

V tem sva korakala za gradom. Postalo je že precej temno. V prvem nadstropju je bilo samo eno okno napol odprto. Medla svetloba je prihajala skozi. Nerazločni glasovi so izzvali našo pozornost. Stopila sva lik zida ter se stisnila k vratom ravno pod oknom. Rouletabille mi je povedal s pritajenim glasom, da je to okno od sobe gđene, Stangersonove. Glasovi so utihnili za nekaj časa; zopet je bilo nekaj slišati. Bilo je to britajeno vzdihovanje... Samo tri

besede sva slišala prav dobro: **Moi ubogi Robert!** Rouletabille mi je položil roko na ramo ter se nagnil k mojemu ušesu:

— Če bi mogla vedeti, kaj se govori sedaj v tej sobi, bi bila moja preskavka kmalu končana...

Ozrl se je naokrog; večerni mrak je našu že zakrival; razločiti sva mogla le še konat obrise drevja ki je obrobilata trato za gradom. Glasovi so zopet prenehali.

— Če se že ne da slišati, je nadaljeval Rouletabille, bomo pa poizkusil vsaj kaj videti... Opazno sva šla čez trato do visoke breze, ki se je svetlikala v temi. Breza je stala ravno nasproti okna, za katero sva se zanimala, in namizije veje so dosezale skoraj višino prvega nadstropja. Gotovo bi se s teh vej moglo videti kaj se godi v sobi gđene, Stangersonove. Tako je našbrže tudi mislil Rouletabille, naročil mi je naj bom miren, oklenil se je debela s krepkimi mišicam ter kmalu izginil med vejevjem. Tišina je zavladala naokrog. Tam, meni na-

sproti je bilo napol odprto okno š vedno razsvetljeno. Nobene sence nisem videl, da bi šla mimo okna. Tudi v vrhu nad menoi je vladal mir: čakal sem, naenkrat začutem nad seboj na drevesu:

— Za vami!...

— Ne, za vami, prosim!

Tam gori nad mojo glavo sta se dva razgovarjala... Iz same vlnudnosti sta se še celo prepekala. Kdo poide prvi, ni bilo mahlno moje presenečenje, po vidim po gladkem dublu pridržati dve človeški senci Rouletabille je splezal gor sam, a dol sta prišla dva.

— Dober večer, gospod Sainclair! Bil je Friderik Larsan... policist je že bil na straži tam, kamor je mislil priti Rouletabille sam. Ne prvi in ne drugi se ni brigal za moje začudenje. Izvedel sem, da sta bila na svojem observatoriju priči prizoru, polnem lubežnosti in obupa, prizoru med gđcn. Stangersonovo, ki je težala na postelji in g. Darsacom, ki je klečal pri njenem zglavju. Že sem spoznal, da si prav različno razlagata prizor.

Lahko sem zapazil, da je prizor Rouletabille zelo pretresel ter vplival na njegovo mišljenje na korist g. Roberta Darzaca, medtem ko je bil Frideriku Larzanu samo moisterski izraz gajnizije-hlimbe od strani zaročenca gđene Stangersonove.

Ko smo dospeli do vrtnih vrat, nas Larsan ustavi:

— Moja palica!

— Ste pozabili svojo palico? ga vpraša Rouletabille.

— Da, odgovori policist, pozabil sem in tam sodejal pod drevesom.

Obrnil se je proti gradu, objubil je, da nas takoj dohiti...

Ko sva bila sama, me vpraša Rouletabille: »Ali ste zapazili Larsanovo palico? Popolnoma nova palica je to... misim, je še pri njem videl... zdi se mi, da jo ima v časteh... ne loči se od nje... skoraj hi si mislil, da se boji, da ne bi prišla drugemu v roke... Do danes še nisem videl Friderika Larzana s palico. Od kod jo neki ima? To je nekaj posebnega, če kdo, ki ni nikdar nosil palice, ne mere prestopiti par korakov brez

nie takoj potem, ko je bil izvršen zločin v Claudierju... Takrat, ko sva prišla v urad in ko sva ga zavledala, je spravil vro v žep ter pobral s tal palico. Ni bilo prav, da sem temu prisodil tako malo važnosti!

Bila sva takrat že zunaj parka: Rouletabille ni več govoril; njegove misli so bile gotovo še vedno pri Larsanovi palici. Prepričan sem se o tem, ko mi je rekel malo pred Epinavim:

— Friderik Larsan je prišel pred menoi v grad, pričel je s preskavo pred menoi: imel je čas izvedeti reči, ki jih jaz ne vem in niti reči, ki jih jaz nisem mogel... Kje je le dobil to palico?...

Dostavil je: — Verjetno je, da je njegova sumnja — še več ko sumnja, prepričanje — ki meri naravnost na g. Roberta Darzaca, oprta na nekaj kar čuti on, česar na ne čutim jaz... Je morebiti to ta palica?... Kje hudiča je mogel naiti to palico?... V Epinavju sva morala čakati še dvalet minut na vlak: vstopila sva v gostilno. Skoro na to, so se odbrla

ki in se skrivati po hribih in beračiti pri kmetih, valjati se v zaporu, da so ga jedle nši itd. Vse smo pretrpeli, dosegli nismo ničesar, ker za to, kar smo dobili, niso izplačali žrtev, in kar smo dobili, bomo vrnili s procenti nazaj ter bomo čez en mesec veliko na slabšem kakor smo bili. Za boj je treba pametnih priprav. Zima se bliža, železničarji smo bosi in raztrgani, nimamo pa denarnih sredstev, da bi si kupili obleko za službo. Naša direkcija se ne zmeči in nima para.

Sodrug, draginja nam bo prinesla še večje revščino in bedo, naši otroci bodo zahtevali od nas živeža, obleke in obutve sedaj, ko se prične žola bo potreba denarja vsak dan tudi za šolske stvari itd. Tukai je potrebno, da povemo gosp. finančnemu

ministru: če je imel denar za ubogega Jurja, naj ga pošlje tudi za nas in našo dečo. Povedati bo treba tudi še marsikal, zato pa je potreba premisliti sedaj, dokler je še čas. Gospodom komunistom pa povemo, ako mislijo imeti nas za molzno kravo, da se jako motijo; mi smo sili tega obrekovanja po listih, enkrat mora biti konec, ali tako, ali tako. Mi zahtevamo, da, če imate resno voljo, pomagajte proletariatu do boljšega gnetnega položaja in ga osvobodite iz kapitalističnega jarma, potem primite se dela, resnega dela za skupno stvar. Ako pa mislite hujskati in razdirati naše delo, potem pa boste doživeli to, kar ste iskali. Našega 30 letnega dela ne pustimo podirati! Več železničarjev.

O ameriških Jugoslovanih, njih gospodarstvem, socialnem posebnosti pa še političnem delu izpregovorimo v posebnih člankih.

Za Jugoslovane v domovini bo posebna važnost, da zasledimo poročila o političnem delu ameriških Jugoslovanih. Še v času ko so evropske centralne vlade triumfirale z zmaganji, so Jugoslovani v Ameriki koncentrirali svoje ideje za bodočo Jugoslavijo v veliki narodni organi-

zaciji »Jugoslovanskem Republikanskem Zdrženju«. Jugoslovani delavci živeli v tujni prenojen z novim duhom, je opazoval evropsko vrvene svetovne vojne iz dovolj daljne perspektive, da si je poiskal vzrokov vsemu zlu in sestavil v nesebični ljubezni do svojih v domovini tak program in načrt za to veliko prereno jugoslovansko družino, da bomo v resnici vsi kakor bratje.

zastopnikov predsednika in podpredsednika časnega narodnega predstavništva za državni odbor v zmlisu člena 7 volilnega zakona.

Dr. Korun predlaga, da se za jutri stavi kot prva točka dnevnega reda: Debata o vladni deklaraciji. Predsednik vlade dr. Vesnić: Gospoda, obžalujem, da v imenu vlade ne morem pristati, da bi se njena deklaracija stavila na dnevni red. Zaradi kratkega časa, ki nam ostaja za izvršenje važnih predlog, da se najprej spravi predlog o proračunskem zakonu. Ko bo to izvršeno, tedaj smo vam na razpolago, da diskutirate tudi o vladni deklaraciji, dokler in kolikor hočete. (Odobrovanje.) Poslanec Korač: Čudim se, da vlada sedaj beži od debate o svoji deklaraciji. Konstatiram, da je vlada tekom krize storila nekoliko neustavnih činov. Nikjer na svetu v nobenem parlamentu ni primera, da bi vlada zahtevala zaupnico prej, preden se izvrši debata o njeni deklaraciji. Konstatiram in obžalujem, da vlada beži od debate. Poslanec Vojnovič predlaga, da se stavi na dnevni red čitanje o izročitvi poslancev, sodišču. Podpredsednik dr. Ribar vpraša, ali se sprejme predlagani dnevni red za jutrišnje sejo. Sprejme se. Seja se zaključil in odobri prihodnja za jutri ob šestnajstih z gorenjim dnevnim redom.

Frederic Zalaznik:

Amerika.

(Konec.)

H konstituciji Zedinjenih držav so do danes dodali že 18 dodatkov, katerih najzanimivejši je zadnji. Oseminajsti dodatek, sprejet leta 1919, prenovljuje v Ameriki izdelovanje, prodajo, prevažanje, uvažanje ali izvažanje vseh opojnih pijač in kongres ima pravico, da izdela temu primerne zakone, da se ta del konstitucije uveljavlja. Amerika je torej suha. Da, je in tudi ni. Tisti, ki so imeli dovolj sredstev na razpolago, da so si napolnili kleti z vsakovrstnimi pijačami, lahko pogrešajo suho Ameriko. Oni pa, ki tega niso storili, morajo seveda plačevati visoke cene za pijačo, ki je manj vredna, kakor je bila najslačba pijača predno je bila Amerika še suha. Tako po uvedbi tega dodatka je umrlo v enem samem tednu do 150 ljudi, ki so se zastrupili z lesnim alkoholom, katerega so kupili za dobro pijačo. Pri uvedbi prohibicije seveda ima centralna vlada precej neprijetnosti. So kraji na primer, kjer sodniki in njih šerifi ne odobravajo tega dodatka in konstituciji in so podvrženi takozvanim političnim voditeljem, ki so navadno gostilničarji in pivovarji. V takih krajih se zakoni nove naredbe kršijo na debelo. Zgodilo se je celo, da je bil primoran guverner države poslati milico, da je zatrla kuhanje žganja na skrivnem (moonshine). Precej časa se je smatralo pivo za dvema in pol procentoma alkohola še neopojno, a tudi to je spoznal kongres za opojno in odvezel pivcem zadnje upanje. Žganje je za vedno izbrubeno za Ameriko in se more le še kupiti proti zdravilni nakaznici kot zdravilo (takih bolnikov je mnogo v Ameriki), upanje pa se rodi, da nam vrne kongres pivo in lahka vina. Tako hitra uvedba prohibicije je sicer zelo radikalen korak in je bil za narod kakor državno momentano precešen udarec. Preko tega seveda pa mora smatrati prohibicija za potreben korak civilizacije, kajti knjižga je navadno faktor, ki nadomesti alkohol: preli s knjižga, kakor alkoholom, postane delavec razredno zaveden.

lavska stranka» — (Farmer Labour Party), ki je sestav šestih manjših strank med temi »Odbor Osemindesetih« (Committee of 48), skupina intelektualcev, ki se je borila, da se izpolni konstitucija v istem duhu kakor je bila nisana, potem »Delavska stranka (Labour Party), nadalje »Nestranska Liga« (Nonpartisan League) in »Veterani Svetovne Vojne« (World War League). Koliko moč bo imela ta stranka pri prihodnjih volitvah meseca novembra, se ne ve, ali boje se je. Socialistična stranka (Socialist Party) in »Socialistična delavska stranka« (Socialist Labour Party), in kakor seveda po celnem svetu, ima vsaka teh strank svoje levo krilo, takozvano »Komunistično Stranko« (Communist Party) in »Komunistično Delavsko Stranko« (Communist Labour Party). Komunistična stranka ne imenuje svojih kandidatov pač pa jih socialistična, ki je dobila pri predzadnjih predsedniških volitvah do 900.000 glasov pri zadnjih pa samo do 500.000, čemur je bila vzrok svetovna vojna. Prihodnje predsedniške volitve bodo ponovno pokazale moč socialistične stranke. Zadnja in najmanj priljubljena stranka je »Prohibistična Stranka« (Prohibition Party), katere voditelj je znani William Jennings Bryan, ki je poskušal svojo srečo na več koncih in vedno neuporel. Isto se mu prerokuje z »Sunško Stranko«.

Boja med temi strankami je dovolj in še celo lučeva. Kapitalistične stranke niso ravno izbirčne v sredstvih, kako se iztebiho politični nasprotniki in vsa njih teza je naperena proti socialistom in komunistom. Vsakomur je znano na primer, da je kapitalistična vlada izzvala in še vedno izzvala celo število ljudi, ki simpatizirajo s sovjeti, da je na primer v drugem slučaju izobčila pet socialističnih poslancev iz legislature države New York, češ da so proti državi, ker so socialisti, tako so izobčili kongresnika Berberia iz kongresa ter ga obsodili na 20 let ječe, ker je govoril proti vojni in sedanjim socialističnim kandidatom za predsednika s. Debs, je v teči za dvajset let, ker je zastopal protivno stališče. Z orožjem, s katerim se bojuje proti napredku niso ameriški konservativci ravno izbirčni in baš ta kruta reakcija zbuja nič manj živo protireakcijo, ki bo gotovo preli ali slei večina Zdrženih držav, ki pomore do udeležitve Lincolnovih besed »Government of the people, by the people, for the people...!

Narodno predstavništvo.

Volilni zakon za konstituanto sprejet. Beograd, 2. septembra.

113. redne seje časnega narodnega predstavništva otvoril podpredsednik dr. Ribar ob osemnajstih. Zapisnik prejšnje seje se sprejme brez pripombe. Nato se čitajo prošnje in pritožbe. 1. Poslanec Radislavljević prosi, da se carinarskim uradnikom, ki so upokojeni, priznajo službena leta 1914. do 1918. 2. Meščani iz Valjeva, oškodovani v vojni, predlagajo resolucijo, da se jim čimprej izplača vojna odškodnina. 3. Trgovsko združenje vlagi predloge o davku na vojne dobičke. Tajnik čita nadalje poročilo odbora za prošnje in pritožbe, podpredsednik dr. Ribar pa predlaga, da se ta vprašanja odstavijo z današnjega dnevnega reda, ker bi bilo za današnje zakasnelo zasedanje preveč materijala, zato naj se stavijo na dnevni red jutrišnje seje. Zbornica preide na dnevni red: glasovanje o zakonskem načrtu za volitve narodnih poslancev v konstituanto. Poslanec Šmitraj zahteva besedo v imenu svojega kluba in pravi, da so člani njegovega kluba vložili načelne popravke pri drugem čitanju volilnega zakona, katere je večina odbila. Poslanec Korač, da je predlagal pri prvem čitanju, da se zakon o svobodnem zborovanju in združevanju, kakor je bil v Srbiji, razširi na vsa država SHS. Protič je pristal na ta predlog in skupščina je takrat s tem soglašala. Pri drugem čitanju predloga je posl. Bukšeg zahteval isto, sedanjim ministru za konstituanto dr. Marković je tudi pristal na to, včeraj pred glasovanjem pa je dr. Marković umaknil ta stavek. Tudi skupščina je s tem soglašala. V drugem čitanju predloga je posl. Bukšeg zahteval, da se tak poziv izpusti v členu 121. Včeraj pred glasovanjem je dr. Marković ta stavek umaknil. S tem je izpremenjeno lice člena 121 in poslovnik napačen. Sprejete tega volilnega zakona bo zadelo na Hrvaškem, v Slavoniji in v drugih pokrajinah posebno v vprašanju zborovanja na brezzakonito stanje. Zato izjavlja klub socialnodemokratskih poslancev, da bo v znak protesta proti takemu sistemu pripravljana volilnega zakona za konstituanto glasoval proti končnemu sprejetju tega zakona. Dr. Ivan Ribar da besedo ministru za konstituanto dr. Markoviću, ki pravi: Izjaviti imam samo toliko, da je čudno, ako se trdi, da je poslovnik napačen, ne navaja se pa niti en člen poslovnika, ki bi bil napačen. (Klici: Tako je!) Podpredsednik dr. Ribar: Prosim g. poročevalca, da prečita novi zakonski načrt. Posl. Petrović: Načrt je revidiran, popravljeno so pa samo stilistične napake in nekoliko olespane, dočim je ostala vsebina taka, kakor ste jo vi določili. Da ne utrudim sebe in skupščine, predlagam, da se načrt ne čita od začetka do konca, temveč da se preide na glasovanje. Podpredsednik dr. Ribar: Ali narodno predstavništvo sprejme ta predlog? (Klici: Sprejema se.) Nato se vrši poimensko glasovanje o volilnem zakonu. Glasovalo je skupno 166 poslancev in sicer za volilni zakon 143 proti 23. S tem je ta zakonski predlog končno sprejet in dovršen.

Zbornica preide na drugo točko dnevnega reda: Pretresa se poročilo verifika-

cijskega odbora o ostavki narodnega poslanca Josipa Petecjana. Tajnik Lenčar čita odborovo poročilo. Podpredsednik dr. Ribar: Ker se nihče ne oglasi za besedo, preidemo k poročilu verifikacijskega odbora, po katerem ima na izpraznjeno mesto g. Petecjana stopiti dr. Milan Korun, odvetnik iz Ljubljane. (Se prejme.) — S tem je dnevni red izčrpan. Predsednik predlaga, da se današnja seja zaključil in prihodnja določi za jutri popoldne ob štirih z nastopnim dnevnim redom: volitev predsednika, drugega podpredsednika, tajnika, ker je izpraznjeno mesto g. poslanca Krnica in

Boj med kovinskimi delavci in industriji v Italiji.

Obstrukcija kovinskih delavcev je imela za posledico zaprejte tovarnen s strani nekaterih industrijev najprej v Milanu. Razumljivo je, da je to razkačilo delavce, ki so zasedli tvornice in se uredili v njih popolnoma vojaški. Na tvornicah vihrajo rdeče zastave, po strelah in okolišepijo straže, ki imajo nalogo, da opozorijo delavstvo, čim bi se bližala kaka nevarnost. Doselej so zasedli kovinski delavci kakih 160 mehaničnih in kovinskih podjetij. Delavske žene in otroci nosijo svojim možem hrano in sporočila. Po nekaterih tvornicah so obdržali delavci tudi inženirje, s katerimi sicer zelo obrzno postopalo, toda odhoda jim ne dovoljujejo. V delavnicah, kjer ni nobenega inženirja, grozijo delavci, da jih bodo šli iskat v stanovanja, ker delo brez voditeljev seveda ne gre. Sicer pa so delavci odločeni na vztrajanje do skrajnosti in si pomagajo kakor morejo. Tako so v nekaterih krajih s silo pripeljali v tovarne železniške vozove s postaje vkljub temu, da je imel postajenačelnik strog ukaz, naj tega ne dovoli, dočim so si v drugih krajih priskrbeli tudi material za prvo silo: nadaljevati hočejo z delom, dokler se industriji ne odločijo na popustitev. Industrijski konsorcij je izdal proglas, v

katerem opozarja delavstvo v tvornicah, da ne bo dobilo plače za delo, ki ga sedaj izvrši, a dobavljalec, da se jim ne bo plačal materijal, ki bi ga sedaj poslali v tvornice. Doselej ni znano, da bi bili v kakem podjetju poškodovani stroji, ali povzročene druge škode. Razumljivo je, da vlada v mestu velkansko razburjenje in da je vojaški aparat ves pokonci. Če industrijci ne popuste, je mogoče, da se bodo godile še grde reči. V Rimu se je spor med kovinskimi delavci in industriji nenadoma šmujšal. Ko so včeraj prišli delavci pred tvornico Bastianelli, so jo našli zaprto in zastraženo po redarjih in orožnikih. Delavci so mirno odšli. Popoldne se je razširil glas, da nameravajo proglasiti zaprejte tudi drugi industriji, kar je dalo povod delavcem, da so naredili, kakor njihovi tovariši v Milanu. Doselej so zasedli pet podjetij. Osebe, na sumu, da drže z industrijci, so bile obdržane kot falci, a nepotrebno osebe je bilo izgnano iz podjetij. Delavci so ustanovili »notranje stotnije«. Na podjetjih vihrajo rdeče zastave. V bližini tvornice so močni redarji, orožniki in vojaški oddelki. Tudi iz drugih mest prihajajo vesti o kritičnem položaju.

Politične vesti.

+ Predsednik razmejitvene komisije za določitev bolgarsko - jugoslovenske meje, general Dušan Stefanovič odpotuje v Pariz, da se udeleži skupne seje vseh delegatov in mednarodni komisiji za določitev te meje. Ko bo ta mednarodna komisija končala svoje delo v Parizu, se začne v Carigradu delovanje komisije za določitev naše meje z Bolgarsko.

+ Romunska vlada je predlagala naši vladi, naj se čimprej imenuje skupna komisija za določitev romunske - jugoslovenske meje. — Meja med Jugoslavijo in Avstrijo bo določena do 1. novembra. — Kar se tiče meje z Italijo, je to odvisno od neposrednih pogajanj, ki se bodo nemara kmalu začela med italijanskim zunanjim ministrom grofom Storzo in ministrom za zunanje stvari dr. Trumbičem.

+ Agrarno vprašanje v Dalmaciji. Dalmatinska pokrajinska vlada je izdala pred kratkim naredbo, da bodo letos dalmatinski koloni morali svojim gospodarjem plačati le četrtino dajatve, izvzemši cerkev, občino in državo. Klerikalni Jugoslov. klub se je radi te odredbe pritožil pri beograjski vladi, češ, da je ta naredba krivična in samovoljna, ker jemlje cerkvi pravico do dosedanjih dohodkov. Iz tega prinaša se jasno razvidi, da so klerikalni hudi sovražniki agrarne reforme (čprav gorl omenjena odredba še zdaleka ni), ter da jim gre le za kmetijski »novac« Dalmatinski težaki pa so celo zoper odredbo dalmatinske vlade sklenili, da gospodarjem ne plačajo — ničesar!

+ Nemiri v Temešvaru. Vsled novega romunskega zakona o zamenjavi kron za leje, je bil v Temešvaru 28. avgusta proglašen splošen štrajk. Prvi so stopili v stavko železničarji in za njimi ostali delavci. Zato je bilo razglašeno od vojaških oblasti v Temešvaru izjemno stanje vpostavljen hitri sod. Vse delavnice so bile zaprte. Štrajki nastopajo tudi po drugih krajih Romunije, kjer se izvrši zamenjava kronskih novčanov. Vzrok tej ozlovoljenosti ljudstva je iskati v previsokem razmerju leja do krome.

+ Avstrijski komunisti se udeležo volitev v parlament. Kakor poroča »Rote Fahne«, se bo avstrijska komunistična stranka po glasovanju konference glavnih zaupnikov udeležila volitev v parlament. Sklep konference so sprejeli s 34 glasovi proti 11 glasovom. Dva nista glasovala.

Manjšina je izjavila, da se bo ravnala po sklepu.

+ Vtis ekspozicija Beneša. Dunajski listi pišejo, da je govor češkega ministra za zunanje posle Beneša naredil v diplomatskih ententnih krogih na Dunaju ugoden vtis. S francoske strani se odobrava stališče dr. Beneša glede Francije v vsakem oziru, kar se ni moglo drugače pričakovati po izvrstnih odnošajih med njim in Francijo. Tudi tukajšnji italijanski krogi so s smotri male entente popolnoma zadovoljni. Proti Madžarski Italija sedaj ne more zavzeti nobenega stališča, ker v italijanskih krogih imenujejo madžarsko politiko blazno. Pod pritiskom male entente bo tudi Madžarska morala svojo politiko voditi mirneje. Tudi razmerje Italije do Jugoslavije se je z ustanovitvijo male entente izboljšalo, ker so politični odnošaji Češko-slovaške in Romunije napram Italiji prav dobri.

+ Monarhističen prevrat na Madžarskem. Pred nekaj dnevi bi se bil moral izvršiti v Budimpešti monarhističen prevrat in proglasitev ekskralja Karla madžarskim kraljem. Prevrat so skrbno pripravili bivši vodje belega terorja na Madžarskem in bivši Tiszini pristaši grof Andrássy, Stereony, Windischgrätz. Načrt prevrata pa je izdal general Nagy, kateremu so zorožniki ponujali vrhovno armadno poveljstvo. V Budimpešti vlada sedaj veliko razburjenje. Ostro sta se sprla Horty in predsednik vlade Teleky. Horty zahteva razpust parlamenta in kaznovanje zorožnikov, čemur se pa Teleky protivi. Vsled teh dogodkov se pričakuje, da bo vladna stranka razpadla.

+ Madžarska bo topla. V parlamentu so sklenili, da se uvede kazni bičanja. Ali poslancev se je izreklo proti temu sramotnemu sklepu, proti kateremu so nastopili že v prvi polovici 19. stoletja celo meščanski liberalci in juridična znanost. Tembolji sramoten je sklep, ker ga mislijo uporabljati vladni krogi nad političnimi zločinci in delavstvom, zakaž imeli bodo kmečki zastopniki v zbornici dovolj moči, da se uprejo nekovi uporabi proti tistim pregreham, ki jih počenljajo kmetje: pljančevanju in silovitostim. Pravzaprav ni bilo treba nobenega parlamentarnega pritrdila, ker v internacijskih taboriščih so počenjalili bell divljaki že itak, kakor se jim je ljubilo, in jetnike so že prej pretrepali in niso

Danes v nedeljo vsi na veselico kovinarjev v BELLEVUE! (Začetek ob 3. popoldne).

za nama vrata, in prišel je Friderik Larsan vihteč svojo zagonetno palico... Veselo je zaklical:
— Našel sem jo!
Vsi trije smo sedli za mizo. Rouletabile je gledal le palico: tako se je zagledal, da ni videl, kak je Friderik Larsan pomembno pomežnik železniškemu uslužbencu, mlademu moškemu z razmršeno svetlo brado. Železničar je vstal, plačal svoj račun ter odšel. Temu dogodku ne bi pripisoval nobene važnosti če se ne bi bil sam spomnil nekaj mesecev pozneje, takrat ko sem videl zopet tega plavobradeža v trenutku, ki je bil skoro najbolji travičen. Izvedel sem, da je bil to Larsanov nastavljenec, ki je imel naročilo paziti na vse potnike, ki so izstopili ali vstopili na kolodvoru v Epinay-sur-Orge. Larsan ni ničesar prezrl, kar bi mu zamoglo koristiti.
Pogledal sem Rouletabile.
— Ah res! gospod Fred, je rekel, od kdaj na nosite palico? Videl sem vas še vedno na izprehodih, da ste nosili roke v žepih!...

— To sem dobil v dar, je odvrnil policist...
— Pa ni dolgo tega, silil je Rouletabile...
— Ne, dobil sem jo v Londonu...
— Aha, saj res, sedaj se spomnim, v Londonu ste bili, gospod Fred... Ali bi to smel malo pogledati?...
— I seveda, prosim...
Fred je podal palico Rouletabili. Bila je to velika palica iz bambusa z ukrivljenim ročajem in zlatim obročkom.
Rouletabile jo je vestno ogledal. Porogljivo je dvignil glavo:
— V Londonu so vam podarili palico francoskega izdelfka.
Prav nič v zadrega je rekel Larsan samo: »Že mogoče...
— Čitate tukajle znamko, črke so sicer prav mišne: Cassette, Opera 6...
— Če dalemo lahko svoje perilo prati v London, potem tudi Angleži lahko kupijo svoje palice v Parizu.
Rouletabile je vrnil palico. Ko me je še spremil do vagona, me je vprašal:

— Ste si zapomnili naslov?
— Da, Cassette, Opera 6... Zanesite se name, takol intri dobite poročilo.
Se istega večera sem šel h g. Cassettu, trgovcu s palicami in dežniki ter sem takol pisal svetemu orlatelju:
— Gospod, na videz zelo podobnih gu, Robertu Darzacu, enake velikosti, nekoliko upognjen, s svetlim površnikom, mahnim, mehkim klobukom, je kupil tako palico na večer umora proti osmi uri. G. Cassette že dve leti ni prodal podobne palice. Larsanova palica je nova: gotovo je torej, da je to ista palica. On je ni kupil, ker je bil takrat še v Londonu. Kakor vi, tako tudi jaz mislim, da je dobil v posebnem trenutku, kje blizu ga, Roberta Darzaca... Toda če je bil, kot vi trdite, morilec v Rumeni sobi ob petih ali še celo ob šestih, ter se je zgodil zločin proti polnoči, potem je nakup te palice za ga, Roberta Darzaca najsitnejši dokaz, da je bil takrat v Parizu.«
(Dolge prihodnjik.)

za to potrebovali nikakršnega dovoljenja: možki so prejemali tedensko 25 udarcev, ženske 10 in otroci 5. Odobritev v zbornici je torej samo velika komedija in nam ni bilo treba šele sedaj oficijelno priznati, da je cela Madžarska en sam velik prepeški zavod, s katerimi metodami se strinjajo baje celo zastopniki zahodnih narodov. Može kakor Horthy ne potrebujejo vzpodbude; sami že vedo, kako jim je delati. Zadnjič je bil imenovan gospod v stari socijalistični trdnjavi Szentem na inšpekcijskem potovanju in je govoril naslednje: »Nisem dospel v Szentem, da se dam proslavljati, ampak da pogledam v oči tistemu delu prebivalstva v tej deželi, ki je zašel deloma na najhujše stranpoti. Oni, ki stoji ob poti s hudobnim pogledom in ki upajo, da še pride njihov čas, naj svoje upanje opuste, ker nam več ne iztirajo orožja. Vsakdo pogini, ki hrepeni po tisti dobi! To sem hotel dotičnikom odkritosrčno v obraz povedati. Eh, saj se poznamo!

+ Italijansko - grški dogovor glede Dodekaneza. Agencija Stefani je objavila dogovor med Grčijo in Italijo, ki stopi v veljavo istočasno s turško mirovno pogodbo. Po tem dogovoru se Italija odrekla v prid Grčiji vseh svojih pravic do zasedenih otokov v Egejskem morju, in sicer Stampalije, Kalkija, Alimnije, Skarpanta, Casa Episkopi, Nisna, Kalima, Lera, Patma, Lipsa, Simija, Kosa in drugih manjših otočic. Otok Rod in bližnji otočiči ostanejo pod Italijo, ki jim bo dala krajevno avtonomijo na široki podlagi. Prebivalstvo na Rodu bo lahko odločilo o svoji usodi, ko bo Anglija sklenila, dati Ciper, Grčiji. Na vsak način se ljudsko glasovanje ne bo vršilo pred 15 leti. Grške občine bodo imele pravico do otvoritve šol, cerkev in dobrotelnih ter religioznih zavodov. Nadaljnji členi dogovora določajo način vzajemnega postopanja z narodnimi manjšinami.

+ Zasedanje Zveze narodov. Švicarska brzojavna agentura javlja: Za zadnje priprave za zasedanje zveze narodov v Ženovi so dospeli štirje člani tajništva zveze narodov. Vlada je prepustila zvezi narodo za čas zasedanja za 39 držav eno

prostorno dvorano in 80 drugih dvoran. Vsaka država bo imela svojo dvorano.

+ Millerandovi načrti. Po »Intransigeantu« namerava Millerand revidirati francosko ustavo. Predvsem hoče, da bi bil predsednik republike prvi zastopnik Francoske in zato naj bi se volilni kolegij razširil s tem, da se pritegnejo v parlament odposlanci vrhovnih svetov, velikih društev, strokovnih organizacij delodajalcev in delojemalcev, obrtnega in prometnega delavstva ter obrtnih in umetniških zvez. Vprašanje podpredsedništva bi se potem samo rešilo. Sestava senata se v toliko izpremeni, da izvolijo vrhovni in mestni svetni senatorje; razen tega bi bili tudi senatorji, ki bi jih imenovali: trgovska zbornica, organizacije delodajalcev in delojemalcev, obrtno in prometno delavstvo ter vsenčlaniška z akademijami. Ta kombinacija bi ustvarila zbornico društvenega značaja mesto sedanje politične. Decentralizacija bi obstojala v tem, da izročijo upravnim oblastem nekaj parlamentarnih poslov, kar bi zbornici olajšalo delo, s tem da ji sklepala le o najvažnejših vprašanjih narodnega interesa.

+ Ali je res prišlo spoznanje? Po vesteh lista »Daily News« je poljski zunanji minister Sapieha izjavil inozemskim poročevalcem, da se je poljska vlada sedaj prepričala, da si sovjetska vlada v resnici želi skorajšnjega mira. Obe stranki sta našli podlago, ki bo omogočila, da se bodo pogajanja vršila med enakopravnimi in ne kakor med zmagovalci in premaganci. Poljska vlada ne veruje, da bi se pojavile težkoče v vprašanju mej. Razorožitvev je nemogoča, dokler se ne izvede v vsej Evropi. Nadzorstvo med železnicami, ki vodi v Nemčijo, ni izvedljivo, ker je Poljska samostojna država. Sapieha je končno sporočil, da so vesti o vojaških vplivih na Poljskem popolnoma brez podlage.

+ Angleški poslanik v Parizu, lord Derby je podal ostavko.

+ Nova španska vlada. V novem kabinetu Datovem je prevzel predsedstvo in mornarico Dato, portfelj za zunanje posle pa Marquis De Lema.

ložitni ubožno izpričevalo, potrjeno od davčne oblasti, ter zadnja kolokvijska izpričevala.

Vse lastnike psov opozarja ljubljanski magistrat ponovno, da gledajo na to, da imajo psi torbe. Vsak prestopnik, ki bo naznanjen po policijski straži, se bo kaznoval s visoko denarno kaznijo oziroma zaporom in pa z oddajo psa mestnemu koncederenu.

Vojaštvo zaseže mlino. Intendanca vojnega ministrstva ne bo mogla nabaviti pšenične moke za vojaštvo, ker mlinarji sedaj zahtevajo 300 dinarjev za 100 kg. Vsled tega se bo vprašanje nabave moke uredilo nemara z naredbom, da vsaka armijska oblast dobi pravico zaseči potrebno število mlinov.

»Točno« poročanje. »N. F. Prese« prinaša v številki od 1. septembra članek nekega Jugoslavana, o zmagi komunistov v Jugoslaviji. Toda pisec članka je klub temu, da je Jugoslovan, vseeno zelo slabo poučen o položaju v Jugoslaviji. Med dru-

gim tudi poroča, da so se izvršile v Sloveniji, nezasedeni Dalmaciji, Bosni in Hercegovini občinske volitve istočasno kot na Hrvaškem.

Potovanje v Grčijo in Veliko Britanijo. Po sporočilu ministrstva za notranje zadeve je za potovanje v Grčijo ali skozi Grčijo potreben samo vizum s strani grškega diplomatskega ali konzularnega zastopništva v Jugoslaviji. — Glede potovanja v Veliko Britanijo je britansko poslanštvo v Beogradu poslalo ministrstvu za notranje stvari posebna navodila, zlasti glede potovanja podanikov bivših sovražnih držav.

Umrlje v mestni občini ljubljanski od 22. do 28. avgusta 35 oseb, med njimi za grižo 12, rodilo se je pa 23 otrok. Za grižo je obolelo v tem tednu 88 oseb.

Opozorjamo na oglas firme Potočnik, ki izdeluje najfinišne obleke in kostume za gospode in dame iz pristno angleškega blaga.

Delavsko gibanje. Iz strokovnih organizacij.

Tržič. Krajevna strokovna komisija vabi na protestni shod, ki se bo vršil v nedeljo, dne 5. t. m. ob 10. uri dopoldne v prostorih konsumnega društva v Tržiču. Dnevni red: Protest proti podaljšanju osmurnega delavnika.

Vestnik svobode.

Pevski odsek Svoboda naznanja svojim članom, da se vrši zadnja seja za nastop, danes v nedeljo dne 5. t. m. ob 2. uri popoldne v gostilni pri Celarcu v Sp. Šiški. — Pevci, pridite polnoštevilno. Odbor.

Turistika in šport.

Cestna dirka za jugoslovansko prvenstvo 1920 se vrši v nedeljo dne 5. t. m. na progi Zagreb-Ljubljana (143 km). Start v Zagrebu v nedeljo ob 9. uri in cilj v Ljubljani pri 2.400 km na Dolenjski cesti ob približno pol 3. uri popoldne. Udeležba tekmecev bude velika, kajti samo Slovenci se udeležijo s številom 18 vozačev, kateri so po večini člani kolesarskega in motociklistovskega kluba Ilirija v Ljubljani. Poleg navedenih pridejo v prvi vrsti še Hrvati, ki so bili do sedaj na vršku tega športa, in Srbi. Na cilju bude ob prihodu dirkačev promenadni koncert brez vstopnine.

Innsbrucker Sportverein v Ljubljani. V sredo in četrtek, 8. in 9. septembra, vsakokrat ob pol 18. uri se vršijo na prostoru Ilirije ob državnem kolodvoru internacionalne nogometne tekme med prvimi moštvi Ilirije in Innsbrucker S. V. Innsbrucker S. V. je prvak Tirolske, prvotrazadni klub ter je dosegel v prošli pomladanski sezoni lepe rezultate. Proti Wiener Sportklubu je igral prvi dan 1:3, drugi dan 1:5. Ker sta, po rezultatih sodeč, obe moštvi precej enaki, obetajo biti tekme jako zanimive in zelo napete. Vstopnina: sedež I. vrste 24 K, II. vrste 16 K, stojnice 10 K, za člane in dijake (toda le v predprodaji) 6 K. Predprodaja vstopnic se vrši od ponedeljka naprej v drogeriji Kanc v Židovski ulici in pri tvrdki Svetla, Mestni trg, za sedeže in navadna stojnica, dijaške (članske) vstopnice se bodo pa za oba dni dobile pri blagajni na prostoru Ilirije v torek od pol 18. do pol 20. ure. Tekme se bodo vršile ob vsakem vremenu. Blagajne se odpro eno uro pred začetkom tekme. K.

Anverska Olimpiada. Tekme na Olimpiadi se še vedno vrše, zanimiv je zlasti nogomet, pri kojem zmagojuje Čehi. Zadnje poročilo poroča o zmagi nad norveškim moštvom. Češka reprezentanca, ki je premagala jugoslovansko 7 : 0 je v kratki igri napela Norvege s 4 : 0. Jande je napravil 3, Vanik pa 1 goal. — Za druge tekme je manj zanimanja. Holandska je igrala proti Švedski s 5 : 4.

Prireditve.

Vabilo na vrtno veselico, ki jo priredi dne 12. septembra ustanovljeni atletski klub »Napreje« v Bistrici pri Vrhniki po svojem trimesečnem delovanju z vzporedom: 1. Dviganje uteži; 2. rokoborba; 3. srečolov; 4. zabava s plesom. Pričetek ob 3. uri popoldne. Vstopnina K 5.—. Postrežba z gorkimi in mrzlimi jedili itd. — Klubni udeležbi vabi atletski klub Bistra. K.

Koncert češkega salonskega orkestra se vrši vsako soboto, nedeljo in praznik v velikem salonu gostilne »Drašček« Bohoričeva ulica 9. Vstop prost.

Kegljači, pozor! V soboto 4. sept. 1920 se pričlenja v gostilni »Drašček« Bohoričeva ulica 9. kogljanje na dobitek. Prvi dobitek srebrna »Roskopi« žepna ura vrednost K 1500 ter nadaljni dobitki po 300, 200 in 100 K. Keglja se vsak dan do nedelje 18. septembra 5. ure popoldne.

Sportno zabavo priredi povodom cestne dirke za jugoslovansko prvenstvo klub kolesarjev in motociklistov Ilirija v nedeljo dne 5. t. m. ob pol 8. uri v dvorani hotela Union. Na sporedu je pozdrav hrvaških in srbskih gostov (dirkačev), razdelitev daril za jugoslovansko prvenstvo in za propagandno dirko Ljubljana-Velikovec, srečolov, prosta zabava z godbo. K.

Gospodarstvo.

— **Finančni minister je odredil,** da pri izplačevanju dnevnice za Svico vella 100 dinarjev 64 švicarskih frankov.

Izdalatelj: Ivan Milinar. Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

K položaju.

Francija zahteva, da se naj Jugoslavija udeleži boja proti Rusiji. Iz te moke pa ne bo kruha.

V Italiji in v zasedenem ozemlju je nastalo velikansko stavkarsko gibanje. Tržaški »Lavoratore« je izdal oklic organizacij, v katerem naglašajo vzroke za stavko. Po italijanskih mestih se je pričelo gibanje že pred nekaj dnevi, tako tudi v furlanskem Tržiču in se je nato raztegnilo na Goriško in Trst. Stavka je naprejela v Primorju proti fašistom, nacionalistom, oziroma sistemu vladanja. Nacionalistične fašiste podpira vlada, v veljavi so vse vojne šikane, delavstvo zahteva normalno vladavino in protestira proti gnarhističnemu pobujanju in terorizmu. Socialisti zahtevajo konec absolutizma.

Najnovejši telegrami.

JUGOSLAVIJA ZAHTEVA IZROČITEV VOJNIH KRIVCEV.

Dunaj, 3. »Politische Korrespondenz« javlja: Avstrijska vlada je dobila od vrhovnega sveta noto, ki vsebuje zahtevo italijanske in jugoslovanske vlade po izročitvi vojnih krivcev. V noti se imenujejo brez razlike državljani bivše avstro-ogrske monarhije, predvsem člani bivše avstro-ogrske vojske, vendar na tudi nekaj civilnih oseb, ne da bi se oziralo na sedanje državljanstvo. Zahteve drugih držav se bala ne bodo več naznajali, ker je medtem potekel rok enega meseca po veljavnosti državne pogodbe saintgermanske.

TRUMBIČ V LONDONU.

Dunaj, 3. »Mittagszeitung« javlja, da je jugoslovanski minister za zunanje stvari dr. Trumbič dospel v London, kjer se bo pogajal glede razdelitve avstro-ogrskega trgovinskega brodrovia.

GIBANJE ARNAVTOV.

Beograd, 3. Iz Podgorice javljajo, da se na levem bregu Bojane in v okolici Skadra vedno bolj opaža zbiranje Arnavtov. Računa se, da se samo na vzhodnem bregu Skadrskega jezera zbira okoli 6000 Arnavtov. — Iz Virpazarja javljajo, da so Arnavti sklenili kupiti eno italijansko vojno ladjo, da bi napadli Ulčini, Spiž in Bar.

BOJ ITALIJSKIH KOVINARIJEV.

Pariz, 3. Po brezlični brzojavki iz Rima so kovinarji sklenili zaporo po vsej Italiji. Pri zasedbi tvornice je došlo do spopadov. Policija je rabila orožje. En delavec je mrtev, dva pa težko ranjena.

ŠVICARSKI SOCIJALISTI NE PRISTOPIJO K III. INTERNACIONALI.

Bern, 3. Odbor socialno-demokratske stranke Švice, ki vodi tekoče posle, je z vsemi glasovi proti enemu glasovi sprejel izjavo, kjer se zaproša osrednji komite, naj še enkrat razpravlja svoj sklep glede pristopa k tretji internacionali. Odbor predlaga, naj se pristop k tretji internacionali zaradi pogojev, ki jih je stavil moskovski kongres, odkloni.

RUDARSKA STAVKA NA ANGLEŠKEM.

London, 2. Na konferenci rudarskih delegatov je bilo dopoldne na predlog izvršilnega odbora sklenjeno, da se navode stavka v vseh distriktih s tem, da se ustavitev dela v splošnem izvrši do 25. septembra.

IRSKO VPRAŠANJE.

Luzern, 2. Švicarska brzojavna agentura javlja: Angleška vlada svo-

iega stališča v irskem vprašanju ne bo izpremenila. Tudi vprašanje Zupana v Corku ne daje za to povoda.

UMIK WRANGLOVE ARMADE.

Pariz, 2. Po »Information« poroča »Chicago Tribune«, da se na severnem Krimu Wranglova armada počasi umika pred silnimi boljševiškiimi napadi. Boljševiki so prekoračili Dnepr in prišli v Karge.

RUDARSKA STAVKA V AMERIKI.

Wikesbarre (Pennsylvanija), 2. Stotisoč rudarjev je zaradi mezdnega gibanja lelo stavkati.

Rusko-poljska vojna.

Moskva, 3. Frontno poročilo z dne 2. t. m.: V odseku Brest Litovsk sino zasedli nekaj krajev severnega mesta. Bojujemo se v neposredni bližini utrd. Dne 29. avgusta smo zasedli Zamošč. Pri Lyovu smo ustavili prodiranje sovražnika. Pri Buczacu smo zavrnili Poljake na desni breg Dnjestra. — Na Krimu trdovratni boji z menjajočim uspehom.

UKRAJINSKO VOJNO POROČILO

Dunaj, 3. Ukrajinski tiskovni urad javlja iz Tarnova z dne 1. t. m. Prodiranje ukrajinskih čet proti levemu krilu boljševiške fronte se razvija ugodno. V smeri Podhajca-Trembovle. Vsled pritiska ukrajinskih konjeniških bataljonov smrti, ki so večerj zavzeli Monasterzysko in Buczac, so boljševiki zapustili svoje postojanke ob Snili Lipi in beže proti Zloti Lipi. Vzhodno-gališki revolucijski komite, ki je došel iz Charkova, uraduje že v Husjatinu.

Poznanj, 3. Kakor naznanja ruska sovjetska vlada, bo Adolf Abramovič Joffe načeloval novi ruski delegaciji v Rigi.

POLJSKA IN LITVINSKA.

Pariz, 3. Po poročilih iz Varšave je poljska vlada odgovorila na pritožbe litvanske vlade glede kršitve meje, da je pogodba med Litvansko in sovjetsko Rusijo prisodila Litvanski več ozemelj, kar je za Poljsko nevzdržljivo. Dokler traja vojna, smatra Poljska, da se bojujejo na vseh ozemljih, ki leže v mejah, določenih po zaveznikih.

Dodatek k draveljskemu požaru.

Glede velikega draveljskega požara nam poročajo še nekatere zanimive podrobnosti. Kakor smo že večeraj omenili, je delavcem pogorela vsa boljša obleka, katero so imeli shranjeno v shrambah. Nekateri so imeli v boljši obleki tudi denarnice z večjimj svotami. Tudi denar jim je zgorel, kajti absolutno nemogoče je bilo rešiti obleko pred silnim in z vso naglico se širčim ognjem. Večje vsote so zgorele nekaterim delavcem, tako strugarju Snouju 600 K, drugemu delavcu 800 kron in nekemu tretjemu celo 2000 kron, skoraj cela mesečna plača.

Ob izbruhu požarja so tamošnje vojaške straže pričele streljati z ostrimi strelji. Oddale so številne ostre alarmne strele v smeri proti Ljubljani in toraj ni čuda, da so nekateri v bližini pivovarne »Union« slišali rezko žvižganje svinčenk. Ena svinčenka iz repetirke je priletela

na dvorišče trgovca z vinom Bofalija v Spodnji Šiški ter se zapčila v vina pol sod. Priletela je na železen obroč, kjer je obstala.

Druga svinčenka, ki je frčala proti Ljubljani, pa je povzročila nezgodno. Ob istem času, ko je izbruhnil na draveljskem kolodvoru požar in so se čuli strelji, je šla gospodična Lucija Borgeltova iz Celja v spremstvu nekega gospoda in neke dame po Lattermannovem drevoredu proti Šiški. Na koncu drevoreda pri pivovarni »Union« jo je v viška zadela svinčena krogla. Svinčenka jo je ranila na zgornjem prsnem delu ter se ji je zarila pod kožo, kjer je tudi običala. V deželni bolnišnici ji je zdravnik z lahkoto kroglo izvlekel. Rana je lahkega značaja. Sprva so domnevali, da gre tu za kak napad, toda ugotovilo se je, da je tudi ta krogla priletela iz draveljske smeri.

Dnevne vesti.

Pri nas je svoboda tiska.

Tako je zadnjič izjavila precej visoka deželna vlada za Slovenijo. In kako je prišla do te izjave? Nedavno se je pritožila tista slavna mednarodna komisija na Koroskem ali v Mariboru, ki »konfine« postavlja na meji med Avstrijo in Jugoslavijo, da jo časopisje preveč napada ter daje navodila, kakršnih komisija ne mara. In takrat so pri deželni vladi povedali komisiji, da jim je prav žal, da ne morejo preganjati tiska zaradi teh napadov, ker je pri nas zakon o tiskovni svobodi v veljavi. Če pa pobrskaj malo po časopisju, najdeš skoro več belega papirja kakor potiskanega. To naznanjamo gospodu deželnemu predsedniku in ga pozivamo, da ova di vse tiste državne pravdnike, ki so že tolikokrat kršili zakon o tiskovni svobodi. Ako tega ne stori, preloži svojo uradno prisoje na zakone. Vsaj ve, gospod predsednik, da tudi naše liste zapčenja zločinški državni pravdnik ter, da je celo »Arbeiterwille« dobil prepoved vstopa čez jugoslovansko mejo. Vse to je naša tiskovna svoboda, ki ji dela krivico državni pravdnik. O ti grdoba ti!

K stanovanjski bodi. Glede stanovanj ki bodo na razpolago v novo sezidanih hišah, je odrejeno, da smejo hišni gospodarji teh novih hiš poljudno nastavljati najemnine. Umevno je, da bodo te najemnine silno visoke in jih bodo mogli plačevati le bogataši, izmed katerih že itak danes ni nobeden brez strehe, revne družine pa, ki edino trpijo vsled pomankanja stanovanj, takih najemnin ne bodo nikakor zmogle. Tako se bodo torej v vseh stanovanjih razkoracile zopet le milijonarske družine, revno ljudstvo pa kljub vsemu ostane brez primernih stanovanj. Modrost »reševalcev« stanovanjskega vprašanja je res velika...

Gospodarska zveza in njeni uslužbenci.

Pri gospodih v načelstvu so zbudili članki v Napreju, v katerih se podaja nekoliko objektivnosti, mnogo razburjenja. Ne morejo razumeti to, da uslužbenec, ki ima 900 kron mesečne plače, ne more izhajati in to uradnik, ki dela v mesnici zjutraj od 7. ure pa zvečer do 7ih. Ta uslužbenec je odpovedal službo in takoj drugi dan izstopil iz nje. Sedaj pa prihajajo s trgovskim zakonom, češ, da mora ostati v službi do gotovega roka. (Če ne more živeti z zaslužkom, sme izstopiti. Tu ne ščiti gospodarja zakon glede odpovedi. Op. ur.) — Odpuščene delavce so hoteli nadomestiti z novimi. Poslali so v mesto zastopnika zveze, da nabere po cestah delavce in ko jih je nabral precejšnje število, so jih vprašali po zahtevah plače. Ker so delavci zahtevali previsoko (po mnenju gospodarjev), oziroma, ker niso hoteli sprejeti ponudbe, da bi delali pri podjetju za plačo, s katero ne bi izhajali niti za kosilo, so odšli. — Tako gospodje! Ne čudite se, če mi ubogi delavci in uradniki godrnjamo nad slabo plačo. Mi ne mislimo prebivati po vilah, mi nočemo celih zabojev sladkorja po nižjih cenah, da lahko veržimo na stroške Gospodarske zveze. Mi hočemo le živeti življenje, vredno človeka. Vse člane, z druge in gospodarska društva po deželi pa pozivljamo, da zahtevajo sklicanje občnega zbora, da vržejo enkrat za vselej vpliv advokatov in inženirjev, ki žive zase in ne delajo za blagor svojih članov. Slavno uredništvo Napreja prosimo, da priloži ta članek od ljudi, tudi proletarcev, čeprav so katoliškega naziranja.

Študenti filozofske fakultete v Ljubljani se opozarjajo, da je treba vložiti prošnje za podporo na poverjeništvu za uk in bogocastje do 10. t. m. Prošnje je treba kolkovati s kolki za 3 dinarje in jim pri-

JURJEVO

trpentinovo čistilo za čevlje
razpošilja tovarniška zaloga

M. TREBAR, Ljubljana,
Sv. Petra cesta št. 6. Telefon 539.

Ustanovljeno 1903.
Stampilje
 iz kavčuka in kovin
 Katalog franco
 Pečati
 Šablone
 Klješči za tisk
 Vazodne tiskalnice
 Modeli za predtiskanje perila itd.

Novo! Datum-stampilje
 lastnega izdelka.
ANTON ČERNE
 graveur
 Ljubljana, Dvorni trg 1

2.000 K nagrade dobi, kdor mi pre-
 primerno za čevljarstvo delavnico. Po-
 nudbe pod „Lepa nagrada“ na upr. lista.
Suhe gobe
 laneno seme, kumno
 ter vse druge deželne
 pridelke kupuje trgo-
 vina s semeni: SEVER
 & Kemp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Gostilničarji!
 Iščemo v Ljubljani klubovo
 sobo v posebni sobi kake go-
 stilne. Odškodnina glasom do-
 govora. Ponudbe na upravo pod
 klubova soba.

Pozor! Važno za stavbenike!
 Imam več zagotovljenih štedil-
 nikov 18 x 24 col. več železnih
 vrat za vsako uporabo, 1 dobro
 ohranjen acetelin-aparat s cevni.
 Ivan Zorko, ključavničar, Glince 220,
 VIZ pri Ljubljani.

Gradbeno podjetje
 ing. Dukič in drug
 Ljubljana, Resljeva cesta 9.
 se priporoča za vsa v to
 stroko spadajoča dela.

Peči
 krušne, sobne in pečnice (ka-
 bilice) za štedilnike ima vedno
 v zalogi J. Gregorec & Fr.
 Kosmač, Mengeš št. 25.

Cementne cevi,
 cevi za vodnjake 1 m svetlobe,
 grobnje oklepe, stebre za vrtno
 ograje, stopnice iz umetnega
 kamna i. t. d. nudi po najnižjih
 cenah. F. Banda & drug Kar-
 lovska cesta 8. Ljubljana. 397

PFAFF
 šivalne stroje
PUCH
 vozna kolesa
 plašče in cevi
 priporoča
Ign. Vok
 Ljubljana, Sodna ulica 7.

Šivalni stroji dospeli
 Istolan se dobe posamezni deli za stroje, olje in igle
 ter vse potrebščina za šivanje, krojače in čevljarje.
JOSIP PETELINC, LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 7.

Zasebni učni zavod „LEGAT“ v Mariboru.
 6 mesečni tečaji in 4 mesečni tečaji.
 Začetek dne 4. oktobra 1920.

Tečaji za slovensko stenografijo, nemško stenografijo,
 strojepisje, slovensko korespondenco, nemško korespondenco,
 navadno računstvo, irgovsko računstvo, knjigovodstvo, slovenski
 jezik za začetnike, hrvaški jezik, nemški jezik za začetnike,
 lepopisje, cirilico in obrtno risanje.
 Obširni prospekt brezplačno. Zasebni učni zavod Legat,
 Maribor, Vetrinjska ulica 11, I. nadst., sprejema od 11.—12. ure.

Cene so padle! Cene so padle!
 Najfinejše obleke in površnike za gospode, kostume za dame
 iz pristinoga

angleškega blaga
 izdeluje krojač za gospode in dame

F. Potočnik, Ljubljana,
 Šelenburgova ulica 6-I.

Cene oblekam od 2.500 K dalje, površnikom od 1.500 K dalje.
 Izdelava v 8 dneh.
 Cenjeni naročniki se opozarjajo, da je moj salon v I. nadstropju
 in ne v parterju pod firmo Klimanek.

Glavno zastopstvo za:
UNDERWOOD pisalni stroj
OPALOGRAPH razmnoževalni aparat
 ima trdka
THE REX Co., Ljubljana
 Šelenburgova ul. 7/I. in Gradlišče 10.
 Moderno urejena popravilnica za vse pisarniške stroje.

Išče se raznašalka za Vodmat.
 Prijave v upravi „Naprej“.

Jos. Stopar,
 manufakturna trgovina
Ljubljana,
 Dunajska cesta št. 5.

M. Kuštrin
 Ljubljana — Maribor
 Dunajska cesta št. 20 Podr. Jurčičeva ul. 9
 priporoča
pneumatiko
 za avto in kolesa ter vsake
 vrste gumijevih predme-
 tov, izolirane žice za
 električno napeljavo,
 elektrotehnični material
 po najnižjih cenah.
 Telefon št. 470.

Gostilna Debevec
 Breg št. 20
 se priporoča cenj. občinstvu.
 Izborna pristna vina ter dobra
 kuhinja po zmernih cenah.
 Abonnement na hrano zelo nizek!

Vsakovrstne slamnike
 slamnate torbice (cekarje)
 predpražnike; vse različne
 slamnate izdelke, priporoča
 gospodom trgovcem in ce-
 njenemu občinstvu v obilno
 naročbo
FRANJO CERAR,
 lovarna slamnikov v Slobu, p. Domžale pri Ljubljani.

Arhitekt in stavbenik
Viljem Treo
 :: stavbeno podjetje ::
 Ljubljana, Gosposvetska cesta
 št. 10.

KAJO DELIC,
 zlatar in draguljar
Ljubljana Hliserjeva ul. 4
 priporoča svojo
 zlatarsko in draguljarsko delavnico
 za nova dela in popravila vsake
 vrste, kakor tudi za pozlato-
 vanje in posrebovanje.
 V zalogi ima zlatnine in srebr-
 nine, poročne prstane po vseh
 uzorcih in merah, uhane i. t. d.
 Kupuje tudi zlato in srebro ter
 plačuje po najvišjih cenah, ali
 pa izmenjava za novo blago.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,
 registrirana zadruga z omejeno zavezo
 sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure
 in jih obrestuje po čistih
4%
 Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo
 polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.
Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni
 kredit proti poročstvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice
 se eskomptujejo po bančni obrestni meri.
 Edini, res delavski denarni zavod.

Nakupovalna zadruga
 za konzumne in produktivne zadruga in zavode
 F. Z. Z. O. Z.
 v Ljubljani, Aleksandrova ulica št. 5
 priporoča svojim članom
 nakup najrazličnejšega blaga!

COSULICH-LINE TRST-AMERIKA
 NEW-YORK - BUENOS-AYRES - RIO DE JANEIRO - SANTOS - MONTEVIDEO.
 Brezplačna pojava in prodaja vozni listov za potnike
 iz Slovenije edinole pri
Simon Kmetec, Ljubljana,
 Kolodvorska ulica št. 26.

TONÉ MALGAJ
 Ljubljana stavbeni in pohištveni pleskar in ličar Ljubljana
 Kolodvorska ulica št. 6
 priporoča najfinejše in najtrežnejše predvojne barve za portale,
 vrtno ograje, kakor tudi predvojne lake za gostilniške stole itd.
 Postrežba točna! Cene solidne!

Domača trdka. Solidne cene.
Gričar & Mejač
 Ljubljana, Prešernova ul. 9.
 Najnovejši kroji. Točna postrežba.
 Velika izbira izgotov-
 ljene obleke vseh vrst
 za gospode, dame in
 otroke. Zaloga vsako-
 vrstnega blaga za
 moške obleke, površ-
 nike in sukne, dalje
 vata za krojače v
 kosih in na metre.

Nova partija
gonilnih Jermenov
 došla. Dobavljiva:
DRAVA
 lesna trgovska in industrijska delniška družba MARIBOR.

„BALKAN“ Trgov. špedicijska in komisijska del. družba.
 Brzojavni naslov: „BALKANSPED.“
 LJUBLJANA — MARIBOR — TRST — WIEN.
 Špedicija vseh vrst. — Sprejemanje blaga v skladišča. — Zavarovanja. — Mednarodni prevozi. — Selitve s pa-
 tentiranimi vozovi na vse strani. — Skladišče, spojeno s tirov juž. žel. — I. ljubljansko javno skladišče.
Največje domače špedicijsko podjetje.